

full DOMINICAL

CARTA DOMINICAL

† JOAN JOSEP OMELLA OMELLA
Arquebisbe de Barcelona

La recepció del document del papa Francesc

La *recepció*, en teologia, és el grau d'acolliment —o de rebuig— que provoca un determinat document doctrinal o una disposició pràctica. Com es pot suposar, és una categoria important. En la carta de la setmana passada, que vaig dedicar a l'exhortació *Amoris laetitia*, comentava la importància de la recepció correcta d'aquest document. En el comentari d'avui em faig ressò de la conclusió a què arriba la reflexió que hi ha fet el nostre Ateneu Sant Pacià, l'entitat que integra les facultats de Teologia, de Filosofia i d'Història, Arqueologia i Arts Cristianes Antoni Gaudí.

«La recepció de l'exhortació *Amoris laetitia* —es llegeix en aquesta reflexió teològica— demana una interpretació segons l'esperit amb què fou escrita,

per tal que els pastors contribueixin a aplicar-la i tot el poble de Déu es beneficiï del seu mestratge i de la misericòrdia que desprèn. Es tracta d'un camí que no és altre que el del seguiment de Crist. El deixeble va darrere de Jesús amb tota la seriositat i exigència que això comporta. Però allò que no vol l'Església és que ningú que accepti aquest camí quedi estès a la vora de la ruta.»

El text de Francesc proposa, d'una banda, la grandesa del matrimoni cristià afirmat secularment per l'Església; però, d'altra banda, desitja una Església que sigui mare de misericòrdia que no renuncia al bé possible, tampoc quan aquest bé és present en situacions imperfectes, semblants al «fang del camí amb el qual ets pots tacar»

(AL 308; vegeu EG 44). En tot el document hi ha una sensibilitat transversal que s'inspira de ple en l'esperit i la lletra del Concili Vaticà II i deixa veure un esperit semblant al dels pares conciliaris quan es plantejaven qüestions cabdals com l'ecumenisme o la llibertat religiosa. Aleshores, el Vaticà II, sense oblidar la tradició dogmàtica vinculant de l'Església, va obrir unes portes que anaven més enllà de la interpretació que s'havia fet els darrers segles.

El document utilitza sobretot el llenguatge de la misericòrdia. La preocupació del Papa, en aquesta exhortació sobre l'amor en la família, és contextualitzar de nou la doctrina sobre el matrimoni i la família al servei de la missió pastoral de l'Església. Com diu el pare

Antonio Spadaro en el seu documentat treball sobre l'exhortació pontifícia, en ella «la doctrina és interpretada en relació amb el nucli del *kerigma* cristià i a la llum del context pastoral en el qual aquest se ha d'aplicar, cercant sobretot la *salus animarum*, la salvació de les ànimes».

Tots tenim una especial responsabilitat a l'hora d'assegurar una bona recepció d'aquest document. Faig una crida, en aquest sentit, a la Delegació de Pastoral Familiar i als moviments d'espiritualitat conjugal i familiar, tan presents i actius en la nostra arxidiòcesi. Estudiar i explicar correctament aquest document és el pas previ a la seva aplicació seguint l'esperit que l'ha inspirat.

ENTREVISTA

La vitalitat del cristianisme

JOSÉ TOLENTINO

El prevere i poeta portuguès José Tolentino, doctor en teologia bíblica, professor de la Universitat Catòlica de Portugal i consultor del Pontifici Consell de la Cultura del Vaticà, ha estat convidat per l'Ateneu Universitari Sant Pacià. El Dr. Tolentino afirma que «la gran amenaça per a la vitalitat del cristianisme és que deixi de ser una experiència que ofereixi un sentit a la vida».

Quina és la primera generació que no té gramàtica cristiana per a comprendre el món?

En la primera generació dels adolescents i joves d'avui hi ha hagut un tall. Els avis tenien un contacte viu amb la gramàtica del cristianisme, però els seus pares ja no. S'ha interromput la cadena de transmissió, que va ser viva durant segles. A l'Església li fa por d'encarar aquests desafiaments que aquest canvi de paradigma implica.

Seria bo tenir moltes traduccions de la Bíblia?

Per al cristianisme, la trobada amb la Paraula de Déu és una experiència vital. Aquesta trobada no és abstracta, sinó la relació amb una paraula concreta, dinàmica, que no esgota la seva capacitat de dir-se i de sorprendre. El treball dels biblistes és una contribució molt important. Traduir és anar vers al sentit més autèntic i més inspirador.

Existeix la necessitat de mirades diferents i d'equips interdisciplinaris per traduir la Bíblia?

Una de les lliçons essencials del nostre temps és el reconeixement de l'enorme avantatge que la interdisciplinarietat representa. Els llibres de la Bíblia són un tresor ric i polifònic que ha de ser actualitzat per instruments diversos. En aquest sentit, és fonamental la mirada des de l'arqueologia, l'antropologia, les religions comparades, la lingüística, la poesia, la narrativa. Les múltiples traduccions expressen la centralitat de la Bíblia en la vida de l'Església.

Òscar Bardají i Martín

GLOSSA

ENRIC PUIG JOFRA, SJ
Secretari general de la FECC

En temps de vacances

Som al bell mig de mes. Demà celebrarem la Mare de Déu d'agost. Temps de festes majors. Plenes vacances per a molts: platja, muntanya, turisme... També hi ha qui viu aquest temps sense cap canvi significatiu per qüestions familiars, laborals, econòmiques, de mobilitat limitada, de malaltia, per estar privat de llibertat, etc... Tots, uns i altres, hauríem de tenir la possibilitat de disposar d'uns dies de descans, sense el tràfec quotidià, sortint de les rutines per retrobar-nos, per retrobar els altres i retrobar també Déu, que és ben a prop. Sense oblidar els que no en tenen possibilitat, un gran nombre de persones trobem aquest temps en les vacances d'estiu.

Convé que vetllem per la qualitat de les nostres vacances. Disposem d'un temps per dedicar-lo al descans, a la convivència familiar i a l'amistat, també a la pregària tranquil·la i asossegada. Dedicuem uns dies, o una estona cada dia, a acostar-nos al Senyor en la pregària, en el silenci i en la contemplació de la natura. Trobar la seva grandesa en la creació: l'aigua clara d'un rierol que segueix el

seu curs; unes valls contemplades des del cim d'unes muntanyes; la posta de sol d'un capvespre; la pluja que ens agafa en un moment inesperat o que contemplem darrera els vidres de la finestra; la frondositat d'un bosc... Acostar-me als altres en les tertúlies o en un passeig de tarda, quan el sol baixa, i en la conversa amable i en els petits serveis que fan la vida més agradable. Proposar-me tractar tothom amb més bondat.

Pensar, també, en els infants i joves que tenim a prop i que es fan grans. Escoltar-los, interessar-nos pels seus estudis, per les activitats de servei i voluntariat en què hi participen, pel seu lleure. Escoltar i acollir alhora. Pensar i dir la paraula escaient, que ajudi a reflexionar i que apropi a Déu.

Continuem seguint Jesús en temps de vacances. Sabem que s'apartava del soroll i de les multituds per cercar un espai per pregar, també temps per descansar i conuiu amb els seus deixebles. «Jesús, veient que hi havia una gentada al seu voltant, va donar l'ordre de passar a l'altra riba» (Mt 8, 18).

LEX ORANDI, LEX CREDENDI

El amor del papa Francisco a la Virgen

HNA. M. DE LOS ÁNGELES MAESO ESCUDERO

Franciscana de los Sagrados Corazones

Al día siguiente de ser elegido, el papa Francisco caminó ligero y decidido por el interior de la basílica de Santa María la Mayor; con un ramo de flores en las manos, y llegó ante el icono de la Virgen *Salus Populi Romani*, patrona de Roma. Allí oró y depositó su pequeño ramo. Este gesto lo ha repetido en diversas ocasiones para dar gracias a la Virgen al término de sus viajes apostólicos.

El Papa peregrino y apóstol nos muestra que «nuestro viaje en la tierra no es un deambular sin sentido».

Hace ahora un año, en la solemnidad de la Asunción de María, el Papa nos decía: «¡Qué bonito sería si hoy vosotros pudierais visitar a la Virgen!»

Imitemos el entusiasmo de los jóvenes que en las recientes JMJ han

venerado un icono de la Virgen peregrina que acompaña a la cruz peregrina de las JMJ.

María nos acompaña también en estas fechas de vacaciones y nos invita a proclamar la grandeza de Dios y a vivir la solidaridad con los allegados y los necesitados. Nos dice el papa Francisco: «Las cosas grandes hechas en Ella por el Todopoderoso nos tocan profundamente, nos hablan de nuestro viaje en la vida, nos recuerdan la meta que nos espera: la casa del Padre. Nuestra vida, vista a la luz de María asunta al cielo, no es un deambular sin sentido, sino una peregrinación que, aun con todas sus incertidumbres y sufrimientos, tiene una meta segura: la casa de nuestro Padre, que nos espera con amor.»

Lectures missa diària i santoral

15. □ † Dilluns (lit. hores: 4a setm.) [Ap 11,19a;12,1-6a. 10ab / SI 44 / 1Co 15,20-26 / Lc 1,39-56]. Assumpció de la Mare de Déu (inicialment i a Orient: la Dormició). Sant Tarsici, acòlit mr.

16. ■ Dimarts [Ez 28,1-10 / SI: Dt 32 / Mt 19,23-30]. Sant Esteve d'Hongria (†1038), rei; sant Roc, de Montpeller, advocat de les malalties infeccioses; santa Serena, emperadriu; beat Joan de Santa Marta, prev. franciscà i mr. al Japó (1618), de Prades (Baix Camp).

17. ■ Dimecres [Ez 34,1-11 / SI 22 / Mt 20,1-16]. Sant Jacint de Polònia, prev. dominicà; santa Beatriu de Silva, vg. franciscana, fund. Concepcionistes, a Toledo (1484); sant Eusebi, papa (grec, 309) i mr.; beat Bartolomé Laurel, rel. franciscà, de Mèxic, i mr. (1627) al Japó.

18. ■ Dijous [Ez 36,23-28 / SI 50 / Mt 22,1-14]. Sant Agapit, noi mr. (275); santa Helena, emperadriu; beat Manés de Guzmán, prev. dominicà, germà de sant Domènec; sant Patrici, bisbe; beat Nicolau Factor, prev. franciscà, de València.

19. ■ Divendres [Ez 37,1-14 / SI 106 / Mt 22,34-40]. Sant Joan Eudes (1601-1680), prev., fund. Eudistes. Sant Magí (s. III), mr., ermità a Brufaganya (Conca de Barberà). Sant Lluís d'Anjou, bisbe de Tolosa (franciscà).

20. □ Dissabte [Ez 43,1-7a / SI 84 / Mt 23,1-12]. Sant Bernat (1090-1153), abat cistercenc, a Claravall, i doctor de l'Església. Sants Cristòfor i Leovigild, mrs. a Còrdova; beat Arquimbau, prev. d'Orleans i mr. (s. XI); sant Samuel (s. XI aC), profeta (jutge).

21. ■ † Diumenge vinent, XXI de durant l'any (lit. hores: 1a setm.) [Is 66,18-21 / SI 116 / He 12,5-7.11-13 / Lc 13,22-30]. Mare de Déu de la Font de la Salut. Sant Pius X, papa (1903-1914), nascut a Riese (1835). Sant Privat, bisbe i mr.; sant Bonosi i Maximia, màrtirs, patrons de Blanes; santa Ciríaca, viuda mr.

DIUMENGE XX DE DURANT L'ANY

Lectura del llibre de Jeremies (Jr 38,4-6.8-10)

En aquells dies, alguns dels principals de Jerusalem digueren al rei: «Que Jeremies mori d'una vegada. Aquest home no fa sinó desmoralitzar els guerrers que queden a la ciutat i tots els restants del poble. Aquest home no vol el bé del poble, sinó la seva perdició». El rei Sedequies els respongué: «Està a les vostres mans». El rei era incapaç de negar-los res. Ells, doncs, prengueren Jeremies i el tiraren a la cisterna de Melquies, fill del rei, situada al pati de la guàrdia. L'hi baixaren amb unes cordes. A la cisterna no hi havia aigua, sinó fang; Jeremies quedà enfonsat en el fang. Llavors Abdemèlec, un home del palau reial, anà a trobar el rei a la porta de Benjamí i li digué: «Rei, senyor meu, no està bé això que aquests homes han fet amb el profeta Jeremies: l'han tirat a la cisterna, i ara, que ja no hi ha pa a la ciutat, es morirà allà dintre de fam». Llavors el rei donà aquesta ordre a Abdemèlec, el cusita: «Emporta't tres homes i treu de la cisterna el profeta abans no es mori».

Salm responsorial (39)

R. *Senyor, no tardeu a defensar-me.*

Tenia posada l'esperança en el Senyor / i ell, inclinant-se cap a mi, / ha escoltat el meu clam. R.

M'ha tret fora del fang, / del llot on em moria, / ha posat els meus peus sobre la roca, / i m'hi sento segur. R.

Ha inspirat als meus llavis un càntic nou, / un himne de lloança al nostre Déu; / tots els qui ho han vist, se n'admiren, / i confien més en el Senyor. R.

Ara sóc un pobre desvalgut, / però el Senyor pensa en mi. / Sou vós qui m'ajudeu i em deslliureu, / Déu meu no trigueu més. R.

Lectura de la carta als cristians hebreus

(He 12,1-4)

Germans, envoltats d'un núvol tan gran de testimoni, que ens ensenyen com hem de viure la fe, alliberem-nos de tot impediment i del pecat, que amb tanta facilitat ens lliga i, sense cansar-nos-en, llancem-nos a córrer en la prova que ens ha estat proposada. Tinguem la mirada fixa en Jesús, que ha obert el camí de la fe i el duu a terme. Ell, per arribar a la felicitat que li era proposada acceptà el suplici de la creu, no fent cas de la vergonya que havia de passar; així s'assegué a la dreta del tron de Déu. Tingueu present aquell que aguantà un atac tan dur contra la seva persona de part dels pecadors; així no us deixareu abatere, cansats de resistir. En la vostra lluita contra el pecat, encara no us hi heu enfrontat fins a vessar la sang.

✠ Lectura de l'evangeli segons sant Lluc

(Lc 12,49-53)

En aquell temps, Jesús deia als seus deixebles: «He vingut a calar foc a la terra. Com voldria ja veure-la cremar! He de passar la prova d'un baptisme. Com em sento el cor oprimat fins que no l'hauré passada! ¿Us penseu que he vingut a portar la pau a la terra? Us asseguro que no. És la divisió, el que he vingut a portar. Des d'ara dins una mateixa casa n'hi haurà cinc de dividits: tres contra dos, i dos contra tres. El pare renyirà amb el fill i el fill amb el pare; la mare renyirà amb la filla i la filla amb la mare; la sogra renyirà amb la nora i la nora amb la sogra».

Lectura del libro de Jeremías (Jr 38,4-6.8-10)

En aquellos días, los dignatarios dijeron al rey: «Hay que condenar a muerte a ese Jeremías, pues, con semejantes discursos, está desmoralizando a los soldados que quedan en la ciudad y al resto de la gente. Ese hombre no busca el bien del pueblo, sino su desgracia». Respondió el rey Sedecías: «Ahí lo tenéis, en vuestras manos. Nada puedo hacer yo contra vosotros».

Ellos se apoderaron de Jeremías y lo metieron en el aljibe de Malquías, príncipe real, en el patio de la guardia, descolgándolo con sogas. Jeremías se hundió en el lodo del fondo, pues el aljibe no tenía agua. Ebedmélec abandonó el palacio, fue al rey y le dijo: «Mi rey y señor, esos hombres han tratado injustamente al profeta Jeremías al arrojarlo al aljibe, donde sin duda morirá de hambre, pues no queda pan en la ciudad». Entonces el rey ordenó a Ebedmélec el cusita: «Toma tres hombres a tu mando y sacad al profeta Jeremías del aljibe antes de que muera».

Salmo responsorial (39)

R. *Señor, date prisa en socorrerme.*

Yo esperaba con ansia al Señor; / él se inclinó y escuchó mi grito. R.

Me levantó de la fosa fatal, / de la charca fangosa; / afianzó mis pies sobre roca, / y aseguré mis pasos. R.

Me puso en la boca un cántico nuevo, / un himno a nuestro Dios. / Muchos, al verlo, quedaron sobrecogidos / y confiaron en el Señor. R.

Yo soy pobre y desgraciado, / pero el Señor se cuida de mí; / tú eres mi auxilio y mi liberación: / Dios mío, no tardes. R.

Lectura de la carta a los Hebreos

(Heb 12,1-4)

Hermanos:

Teniendo una nube tan ingente de testigos, corramos, con constancia, en la carrera que nos toca, renunciando a todo lo que nos estorba y al pecado que nos asedia, fijos los ojos en el que inició y completa nuestra fe, Jesús, quien, en lugar del gozo inmediato, soportó la cruz, despreciando la ignominia, y ahora está sentado a la derecha del trono de Dios.

Recordad al que soportó tal oposición de los pecadores, y no os canséis ni perdáis el ánimo. Todavía no habéis llegado a la sangre en vuestra pelea contra el pecado.

✠ Lectura del santo evangelio según san Lucas

(Lc 12,49-53)

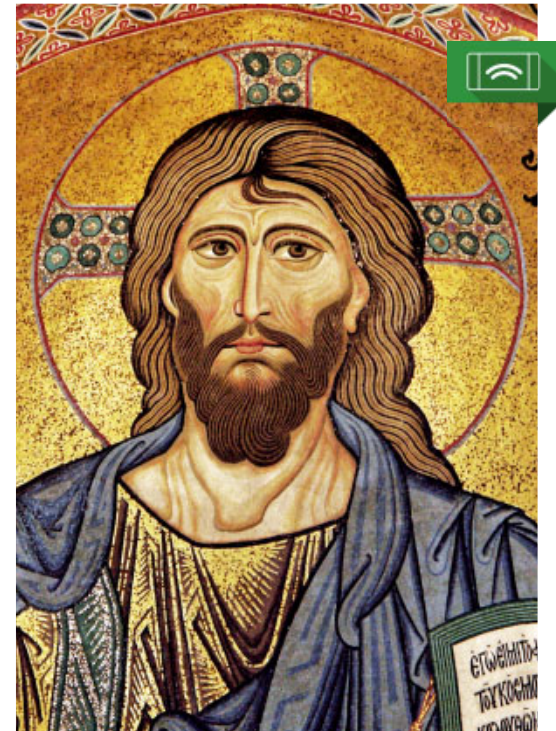
En aquel tiempo, dijo Jesús a sus discípulos: «He venido a prender fuego a la tierra, ¡y cuánto deseo que ya esté ardiendo! Con un bautismo tengo que ser bautizado, ¡y qué angustia sufro hasta que se cumpla! ¿Pensáis que he venido a traer paz a la tierra? No, sino división».

Desde ahora estarán divididos cinco en una casa: tres contra dos y dos contra tres; estarán divididos el padre contra el hijo y el hijo contra el padre, la madre contra la hija y la hija contra la madre, la suegra contra su nuera y la nuera contra la suegra».

COMENTARI

ORIOI TUÑÍ, SJ

Jesús, el centre de la història

L'evangeli d'avui té dues parts amb auditoris diferents. Les primeres dites de Jesús s'adrecen als deixebles i fan referència a la vinguda de Jesús. «He vingut a calar foc a la terra i desitjaria veure-la cremar». La dita vol colpir. Ara bé, el foc és precisament el que qualifica el baptisme que Jesús ha d'inaugurar: Joan Baptista anuncia al començament de Lluc que Jesús batejarà amb «Esperit Sant i amb foc» (3,16). Però, l'Esperit Sant i el foc són els protagonistes de la Pentecosta cristiana: «Se'ls van aparèixer unes llengües com de foc... tots van quedar plens de l'Esperit Sant» (Ac 2,3-4). L'Esperit Sant, ja ho sabem, serà l'actor principal dels primers passos del cristianisme després de la Pentecosta i serà el do que ve amb el baptisme. Però hi ha més. Jesús no ha vingut a portar la pau sinó la divisió (l'espasa, diu Mateu 10,34). La il·lustració d'aquest sentit de la vinguda de Jesús és una cita de Miquees que Lluc, tot retocant-la, utilitza per exemplificar la divisió que porta aquesta vinguda. El missatge de Jesús en Lluc, tot i ésser un missatge de misericòrdia i de benèvol proximitat, és d'una radicalitat notable i comporta, en el fons, l'opció de *o tot o res*.

La segona part de la instrucció de l'evangeli d'avui s'adreça a la gent (la multitud) i contrasta la saviesa popular amb el discerniment del que està succeint en l'actuació de Jesús. Fa referència al que Mateu anomena «els signes dels temps» i que Lluc simplement i senzillament descriu com «el temps (que estem vivint)». El mot emprat (*kairós*), que vol dir temps qualificat, té aquí un sentit especialment dens. Es refereix, com diu el text d'Isaïes que descriu el programa de l'actuació de Jesús en la sinagoga de Nazaret, al temps de Jesús. O sigui, es refereix sobretot a l'any de la seva actuació («un any de gràcia»). Aquest any és un temps qualificat de debò. Aquí es fa especialment present la bondat i la misericòrdia de Déu. És el centre de la història que recull el passat i mostra el programa del futur.

AGENDA

Cursos

Quan hom va arribant als 65, 70... anys. Curs internacional, del 25 de setembre al 24 d'octubre. A la Cova de Sant Ignasi (Camí de la Cova 17, Manresa). Informació: t. 938 720 422 / info@covamanresa.cat / www.covamanresa.cat/docs

cis: de l'1 al 10 de setembre, amb Josep Sugrañes, SJ; de l'11 al 20 de setembre, amb Toni Català, SJ; del 21 al 30 de setembre, amb Gabriel Villanova, SJ. Informació: t. 938 720 422 / info@covamanresa.cat / www.covamanresa.cat

Exercicis

Exercicis a la Cova de Sant Ignasi (Camí de la Cova 17, Manresa). **Mes d'exercicis:** de l'1 al 30 de setembre, amb Carles Marcet, SJ. **Vuit dies d'exerci-**

Pelegrinatges

Pelegrinatge al Japó: «Un viatge de la tradició a la modernitat». Del 20 de setembre al 4 d'octubre, el Club+Amics de *Catalunya Cristiana* organitza aquest pelegrinatge, guiat per Mn. Cinto Busquets. Info: t. 934 673 244.

BREUS

«Que la consciència prevalgui sobre els interessos de partit»

El passat 22 de juny, festivitat de Sant Tomàs More, l'arquebisbe Omella va presidir la tradicional missa amb els polítics, a la parròquia de Sant Ramon de Penyafort. Va promoure aquesta celebració l'Associació Persona i Democràcia, una institució que inclou persones del món polític i de la justícia i que busca oferir un espai de diàleg, anàlisi i reflexió des de l'humanisme cristià. L'arquebisbe va demanar una rectitud a tots aquells que avui han de vetllar pel bé comú de la societat i va demanar que «el que dicti la consciència prevalgui damunt els interessos de partit i fins i tot els interessos personals», actitud de la qual sant Tomàs More en fou un gran exemple, desafiant la violència i la persecució.

UN ESTIU DE PEL·LÍCULA

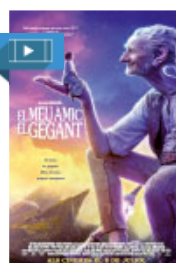
La passió d'Agustine (Léa Pool)

En plena dècada dels 60, la Mare Agustine dirigeix un convent a Quebec on combina els moments d'oració amb lliçons de música clàssica a les seves alum-

nes, filles de famílies amb dificultats. Les simfonies de Chopin, Bach, Mozart, i totes les que l'Agustine dirigeix amb les seves alumnes seran qüestionades pel govern, que introduirà un nou sistema d'educació pública que amenaçarà el futur del convent. L'arma de lluita que tindran per tal de mantenir obert el convent serà la música i, concretament, el talent de l'Alice, una jove que despertarà a l'Agustine el passat que creia tenir oblidat.

El meu amic el gegant (Steven Spielberg)

Es tracta d'una pel·lícula de fantasia que explica la història de la Sofia, una nena òrfena que coneix un home desmesuradament gran que durant la nit treu el cap per les cases

de la gent mentre dormen, recollint i repartint somnis entre els nens. Tot i que, d'entrada, la imatge del gegant és esgarrifosa, resulta ser una criatura amb un gran cor, amb qui la nena forjarà una gran amistat.

Tots dos, juntament amb la reina d'Anglaterra, hauran d'aturar una invasió de malvats gegants que pretenen cruspir-se tots els nens i les nenes del país.

CARTA DOMINICAL

† JUAN JOSÉ OMELLA OMELLA
Arzobispo de Barcelona

La recepción del documento del papa Francisco

La *recepción*, en teología, es el grado de acogida —o de rechazo— que provoca un determinado documento doctrinal o una disposición práctica. Como se puede suponer, es una categoría importante.

En la carta de la semana pasada, que dediqué a la exhortación *Amoris laetitia*, comentaba la importancia de la correcta recepción de este documento.

En el comentario de hoy me hago eco de la conclusión a la que llega la reflexión que ha hecho nuestro Ateneu Sant Pacià, la entidad que integra las facultades de Teología, de Filosofía y de Historia, Arqueología y Artes Cristianas Antoni Gaudí.

«La recepción de la exhortación *Amoris laetitia* —se lee en esta reflexión teológica— pide una interpretación según el espíritu con que fue escrita, para que los pastores contribuyan a aplicarla y todo el pueblo de Dios se beneficie de su magisterio y de la misericordia que desprende. Se trata de un camino que no es otro que el del seguimiento de Cristo. El discípulo sigue a Jesús con toda la seriedad y exigencia que ello conlleva. Pero lo que no quiere la Iglesia es que nadie que acepte este camino quede tendido al borde de la ruta.»

El texto de Francisco propone, por una parte, la grandeza del matrimonio cristiano afirmado secularmente

por la Iglesia; pero, por otra parte, desea una Iglesia que sea madre de misericordia que no renuncia al bien posible, tampoco cuando este bien está presente en situaciones imperfectas, semejantes al «barro del camino con el que te puedes manchar» (AL 308; véase EG 44). En todo el documento hay una sensibilidad transversal que se inspira de lleno en el espíritu y la letra del Concilio Vaticano II y deja ver un espíritu parecido al de los padres conciliares cuando se planteaban cuestiones capitales como el ecumenismo o la libertad religiosa. Entonces, el Vaticano II, sin olvidar la tradición dogmática vinculante de la Iglesia, abrió unas puertas que iban más allá de la interpretación que se había hecho en los últimos siglos.

El documento utiliza sobre todo el lenguaje de la misericordia. La pro-

ocupación del Papa, en esta exhortación sobre el amor en la familia, es contextualizar de nuevo la doctrina sobre el matrimonio y la familia al servicio de la misión pastoral de la Iglesia. Como dice el padre Antonio Spadaro en su documentado trabajo sobre la exhortación pontificia, en ella «la doctrina es interpretada en relación con el núcleo del *kerigma* cristiano y a la luz del contexto pastoral en el que este se aplicará, buscando sobre todo la *salus animarum*, la salvación de las almas».

Todos tenemos una especial responsabilidad a la hora de asegurar una buena recepción de este documento. Hago un llamamiento, en este sentido, a la Delegación de Pastoral Familiar y a los movimientos de espiritualidad conyugal y familiar, tan presentes y activos en nuestra archidiócesis. Estudiar y explicar correctamente este documento es el paso previo a su aplicación siguiendo el espíritu que lo ha inspirado.